

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

**«СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РОБОТА В ОПІКУНСЬКИХ
ЗАКЛАДАХ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма “Соціальна робота”

Спеціальність І 10- Соціальна робота та консультування

.....Галузь знань І – Охорона здоров’я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26”серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціально-психологічна робота в опікунських закладах
Викладач (-і)	кандидат педагогічних наук, доцент Лемко Г.І.
Контактний телефон викладача	0982278480
E-mail викладача	halyna.lemko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
2. Анотація до навчальної дисципліни	
«Соціально-психологічна робота в опікунських закладах» – складова блоку вибіркових компонентів професійної підготовки здобувачів, майбутніх соціальних працівників. Дисципліна вивчається студентами спеціальності «Соціальна робота» на третьому курсі, у шостому семестрі. Опанування даного курсу дозволить ознайомитись студентам з основними теоретичними положеннями курсу та особливостями соціально-психологічної роботи в опікунських закладах. Курс передбачає як теоретичні, так і практичні заняття, спрямовані на розвиток професійних навичок для ефективного вирішення соціальних проблем.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціально-психологічна робота в опікунських закладах» є набуття знань студентів щодо сутності соціально-психологічної діяльності в опікунських закладах, а також засвоєння технології, набуття умінь та навичок щодо організації, здійснення, супроводу, супервізії опікунства та піклування в сучасних умовах Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціально-психологічна робота в опікунських закладах» є: – розглянути історію становлення опікунських закладів; – вивчити досвід зарубіжних країн; – засвоєння теоретичних основ здійснення опіки та піклування; – змісту й методів соціально-психологічної діяльності інституту опіки та піклування; – ознайомити студентів з теоретичними основами соціальної діяльності в опікунських установах. – основних форм захисту особистих і майнових прав дітей, які залишились без батьківського піклування та громадян, що мають певні проблеми дієздатності; – технологій здійснення соціально-психологічної роботи.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК 7. Здатність спілкуватись державною мовою як усно, так і письмово.	

СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
шостий	Соціальна робота та консультування	третій	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	заняття	сам. ро б.
Тема 1. Сирітство як соціально-педагогічна проблема	2		6
Тема 2. Опіка і піклування як предмет аналізу	2	2	4
Тема 3. Соціально-психологічна характеристика дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування		2	8
Тема 4. Психологічні умови організації контактів немовлят в будинку дитини		2	8
Тема 5. Усиновлення та патронаж як форма опіки дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	2	2	4
Тема 6. Наставництво як форма опіки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	2	2	4
Тема 7. Ефективність діяльності прийомних сімей	2	2	4
Тема 8. Дитячі будинки сімейного типу в системі захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	2	2	4

Тема 9. Технології корекційної діяльності з дітьми-сиротами та дітьми, позбавлених батьківського піклування		2	8
Тема 10. Досвід опіки над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування(студентські читання)		2	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<table><tr><th rowspan="2">Рейтинговий показник</th><th rowspan="2">Оцінка ECTS</th><th colspan="2">Оцінка у національній шкалі</th></tr><tr><th>Екзамен, диф.залік, курс. роб.(проект), практика</th><th>Залік</th></tr><tr><td>90-100</td><td>A (відмінно)</td><td>Відмінно</td><td rowspan="5">Зараховано</td></tr><tr><td>82-89</td><td>B (добре)</td><td rowspan="3">Добре</td></tr><tr><td>75-81</td><td>C (добре)</td></tr><tr><td>64-74</td><td>D (задовільно)</td></tr><tr><td>60-63</td><td>E (задовільно)</td></tr><tr><td>35-59</td><td>FX (незадовільно) з можливістю повторного складання</td><td rowspan="2">Незадовільно</td><td rowspan="2">Незараховано</td></tr><tr><td>1-34</td><td>F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням</td></tr></table>	Рейтинговий показник	Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі		Екзамен, диф.залік, курс. роб.(проект), практика	Залік	90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано	82-89	B (добре)	Добре	75-81	C (добре)	64-74	D (задовільно)	60-63	E (задовільно)	35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано	1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням
Рейтинговий показник	Оцінка ECTS			Оцінка у національній шкалі																						
		Екзамен, диф.залік, курс. роб.(проект), практика	Залік																							
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано																							
82-89	B (добре)	Добре																								
75-81	C (добре)																									
64-74	D (задовільно)																									
60-63	E (задовільно)																									
35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано																							
1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням																									
Вимоги до письмових робіт	З урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isi_nuvannia_nove2.pdf Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів, з них – 45 балів за семінарські заняття, 45 балів – за контрольну роботу та 10 балів – самостійну роботу. Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси, тематика яких відповідає змісту дисципліни, на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту).																									
Вимоги до письмових робіт	Оцінювання здійснюється відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 6) (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.); Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського																									

	національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.)
Семінарські заняття	Пропущенні практичні заняття здобувач відпрацьовує індивідуально, виконуючи передбачену у плані лекційного чи практичного заняття роботу. Для цього використовується: - усне опитування; - тестування; - перевірка творчих завдань; - захист презентацій; - перевірка виконаної, передбаченої програмою курсу, самостійної роботи. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (25 балів) він може бути рекомендований на повторне вивчення даної освітньої компоненти.
Умови допуску до підсумкового контролю	Допуском до заліку є відвідування здобувачем більше 50% практичних занять, написання контрольної роботи, пройдене тестування на платформі дистанційного навчання, виконання завдань самостійної роботи. Умови допуску до підсумкового контролю передбачають дотримання Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orh-anizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль знань здобувачів із курсу здійснюється у формі комп'ютерного тестування. Форма контролю – залік. Навчальний матеріал з освітньої компоненти вважається засвоєним, якщо здобувач у сумі набрав 50 і більше балів за 100-бальною шкалою. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (50 балів) він може бути рекомендований на повторний курс з вивчення даної дисципліни. https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf
7. Політика навчальної дисципліни	
Академічна доброчесність: не припустимі плагіат та списування. Обов'язкове виконання всіх поставлених завдань. Викладання курсу базується на активній взаємодії зі здобувачем та політиці академічної доброчесності. Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція).	

Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf

Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять: лекційні заняття студентом не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу є обов’язковим.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують:

Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafiikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafiikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики майбутніх фахівців.

Неформальна освіта: Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra.

Можливість зарахування неформальної освіти регламентує Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника Ознайомитися з положеннями можна за адресою:

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Додаткові бали отримують здобувачі, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.

Ознайомитися з положеннями можна за адресою:

<https://efund.pnu.edu.ua/3-3-prava-zdobuvachiv/>

8. Рекомендована література

1. Александрова Ю. Щодо визначення предмета доказування та кола доказів у справах про позбавлення батьківських прав // [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua>.
2. Ватрас В. Поняття «сім'я» у сімейному праві України. Форум права. 2019. № 1. С. 83-91.
3. Гурова Л. Соціально-педагогічна робота з дітьми-сиротами та дітьми, які залишилися без батьківського піклування в навчально-реабілітаційному центрі. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 101 с.
4. Деякі питання тимчасового переміщення (евакуації) дітей та осіб, які проживають або зараховані до закладів різних типів, форм власності та підпорядкування на цілодобове перебування, в умовах воєнного стану: Поста-нова Кабінету Міністрів України від 27 березня 2022 р. No 385/ Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.09.2022)
5. Кальченко Л. Технологія реінтеграції вихованців інтернатних закладів до біологічної сім'ї як практичний інструмент системи превенції соціального сирітства. веб-сайт. URL: <https://www.readcube.com/articles/10.15587%2F2519-4984.2017.119956> (дата звернення : 12.09.2022).
6. Майже два мільйони родин з дітьми охоплені соціальною допомогою, спрямованою на захист прав дітей. веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/21881.html> (Дата звернення 18.09.2022)
7. Міщенко О., Сівакова Є. Реінтеграція дітей: концепція і сутність. Держава та регіони. Серія «Соціальні комунікації». 2021. No 2(46). С. 168.
8. Про утворення Координаційного штабу з питань захисту прав дитини в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 березня 2022 р. No 302/ Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.09.2022).
9. Програма «Дитина не сама»: понад 1 000 українців пройшли навчання та готові прийняти у свою сім'ю дитину під час війни. веб-сайт. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/press-releases/dytyna-ne-sama-trained-1000-ukrainians> (дата звернення: 12.09.2022).
10. Суліменко О. Соціальна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування в умовах воєнного стану. *Ввічливість. Humanitas*, 2022. (4), 61–68.
11. Шлікар Марина Робота з опікунськими сім'ями // Збірник наукових праць студентів / за заг. ред. Кравченко О. О. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2020. – С. 142-145.
12. Шлікар Марина Особливості соціально-педагогічного супроводу дітей в опікунських сім'ях // Збірник наукових праць студентів / за заг. ред.Кравченко О. О. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2021. – С. 74-77.

**Викладач _Лемко Г.І.. доцент кафедри
соціальної педагогіки та соціальної роботи**